

LOVÉTEI KIÁLTÓ

VI. évfolyam, 4. szám, 2004. április. Ára szabadeladásban: 8000 lej

Április

A hét tél, hét nyár hónapja, szeszélyes és szeles, de igazi tavaszi hónap. A legváltozóknabb időszak a évnek, nehéz dió a meteorológusok számára. A hideg légáramlatok legtöbbször havat hoznak, s a melegek havazást és esőt. Havi átlaghőmérséklete nálunk 6, 7 C°. Éjszaka -8 -13 fokra is lesüllyedhet a hőmérséklet, nappal néha eléri a 25-30 fokot. Zápor-esők és zivatarok váltogatják egymást a hóhullással. Először figyelhetünk meg szivárványt az égen.

A népi megfigyelés szerint "Ha sok nap süt az első héten, a nyesséssel légy készen. Ez legyen az első ügyed, mert gyorsan fakadnak a rügyek." Jelentősége van április 24-nek, mert ilyenkor hajtják először legelőre a jószágot. Jó időpont a kukorica, uborka és bab vetésére. "Április havas, esős legyen, hogy a gyökér igyon, egyen, s jó bort nyersz a szőlőhegyen."- tartják. Alkalmatos ideje van a szántásnak, kertnek, és a szőlőhegy kapálásának. A hónap régi magyar neve Szent György hava, amit harmadik dekádjának legnépszerűbb szentje után kapott. Tavasz beköszöntével a téli nyugvás után szárnyra kelnek ismét a méhek. Elsőbben még nagybőjt idején- kitakarítják a kaptárt -ez a megtisztulásuk ideje, ahogy hajdanán mondták-, aztán felkészülnek az új ivadékok érkezésére, majd, mikor már virágozik az erdő, mező, kirajzanak.

György Attila március 15-i beszéde

*Tisztelt polgártársak,
szeretett székely testvéreim!*

Valahogy úgy hozta a sors, hogy kevés oka van örülni a magunkfajának, s kevés az alkalom, amikor kisimulhatnak a ráncok homlokunkon. Ezer, vagy talán ezeröttszáz éve, amióta őseink megtelepedtek e tájakra, valahogy úgy alakult a történelem, hogy múltunk nagyobbára fájdalmas emlékezőből, jövőnk pedig aggodalmas küzdelemből áll.

(folytatás a 2. oldalon)

Könyörgés tavasszal

Fölparittyázta az égre magát a pacsirta.
Dugja fejét a sok-sok pipevirág.
Tavasz van megint, tavasz van újra,
s az ember, az ember messzire lát.

Ó, szép tavaszom, kedvem kibontó!
Annyi, de annyi bús napon át
Tebenned bízom, Tetőled vártam
keserű szívem szép igazát.

Bonts ki a kedvem,
bontsd ki: lobogtasd!
Halovány arcom
fényedhez szoktasd.
Simogasson meg
barkáid bolyha,
sápatag vérem
fesz meg pirosra.
Remény-emplődből,
öröm tejével
szoptass meg engem
igaz igéekkel.

Szépíts, erősíts,
beszélj hozzám;
Tavasz-világom,
Tavasz-anyám.

Te szültél, te nevelj:
fiaddal ne perelj!
Elestem, emelj föl;
ne hagyj el, meg ne ölj.

Apaszd el bánatom,
könnyem töröld le.
Ékesítsd fejemet,
ragyogjon fölöttem
örökzöld május-ág.
S ringassák álmaim
illatos orgonák.

Fölparittyázta az égre magát a pacsirta.
Dugja fejét a sok-sok pipevirág.
Ó, add meg tavaszom, Tavasz-világom,
keserű szívem szép igazát.

Kányádi Sándor

Tisztelt polgártársak...

(folytatás az első oldalról)

De mivel kiválasztott nép vagyunk, céllal és küldetéssel itt, a Kárpát-medencében és a Székelyföldön, a Fennvaló megajánldékozott bennünket a türelem és a kitartás képességével. Ezernyi vész, megpróbáltatás és megtöretés után is képesek vagyunk örömről lelni a pillanatokban, és a századik levert forradalmunk, századik eltaposott szabadságharc után is képesek vagyunk százegyedszerre feltámadni.

E földön, melyet magunkénak tudunk és vallunk, nem akad székely-magyar település, melyet ne szentelne meg elesett hőseinek, mártírjainak emlékműve. Világháborús hőseink, apáink, nagyapáink és szépapáink arca nyugszik a főtereinket őrző emlékművek alatt.

És hiszem, hogy boldog emberek nyugszanak itt, e síremlékek alatt. Boldogok, mert nem éltek, s ami ennél is fontosabb: nem haltak hiába. Küldetésük volt, sorsuk és hivatásuk - és beteljesítették azt, ennél több pedig embernek nem adathatik meg. Hiszen megőrizték a múltat, és ránk hagyták a jövőt - e földdel együtt, mely székely marad, magyar és a mienk, függetlenül attól, milyen zászló árnyéka vetül e földre.

Mindaddig, amíg egy közösségnek hősi halottjai vannak, és megbecsüli azoknak emlékét - övé a föld, és a haza.

Ezért boldogok az itt nyugvók: mert jól végezték munkájukat, s ma minden bizonnyal az igazak közül tekintenek le ránk.

Forradalmakra, világháborúkra emlékezve, bizony, elborul arcuk: mert a szabadság törékeny, és a haza, nos, a haza valahová a magasba költözött. Új háborúk, új forradalmak követték egymást - és bizony, a Jóisten néha mintha lehunyta volna gondviselő szemét.

Maradt azonban a helytállás, és a mindenkori forradalmak, a márciusok és októberok reménysége - és ezért állhatunk ma is itt, és állni fognak unokáink és azok szépunokái is ezeken a helyeken. Mert emlékezünk azokra, akik felismerték, hogy az életért néha meg kell halni. És mindaddig, amíg emlékezünk rájuk, szép magyar szóval: áldozunk emléküknél, ez az áldozat megtartja nekünk a nemzetet és a hazát. És ha ez az áldozat nem elég, akkor ezekről a hősookról veszünk példát: és bizonyos, hogy erőt találunk követni példájukat.

Most, ha letekintenek ránk, bizonyosan felderül e hősök arca, mert továbbra is egyazon nyelven szólunk ma egymáshoz, és egyazon zászló alatt nézünk egymás szemébe. Néhol pedig, és egyre több helyen, a bizakodásnak és a reménynek

ugyanazon lángja ébred, mely egy hajdani márciusban újraálmodta Magyarországot és a magyar nemzetet.

Bízunk ebben az álomban - mert így leszünk legméltóbbak az itt nyugvókhoz! Apáink örökségét megtartanunk kötelesség, de nemcsak az örökséget, hanem álmaikat is: mindaddig ugyanis, amíg közös álmunkban, a haza és a nemzet álmában hiszünk, az örökség is megmarad.

Ezért, ennek reményében emlékezzünk itt ma is: áldozatként és fogadalomként, hogy az itt nyugvók továbbra is boldogok maradjanak. És adja isten, hogy kései unokáink se legyenek soha boldogtalanabbak!

Nemzedékről nemzedékre

Elmondása szerint sokat törte a fejét Orbán Ernő, a Kákvirág táncegyüttes táncoktatója, hogy megfelelő címet adhassunk a húsvéti előadásnak. Mint mindig, nagyon hosszas készülődés előzte meg az előadást. Nem is csoda hiszen táncosaink nagyobb része csak hét végén jött haza a környékbéli iskolákból. Tervünk az volt, hogy mindenki bekapcsolódhasson ebbe a műsorba. Így lehet, egyeseknek egy kicsit hosszasan tűnt a két óra, de 100 szereplő mozgása egy kis türelmet és időt igényelt. A sok befektetett munka meghozta ismét gyümölcsét, hiszen a 230 szék nagyon kevésnek bizonyult, de a kedves közönség állva is kitartott a fiatalok mellett. Milyen szép is, amikor a szereplőnek ott van édesapja, édesanyja, nagyszülei, keresztszülei, testvérei. Milyen jó érzés volt, amikor többször elkattantak a fényképezőgépek, és egy életre megörökítették a kiszemelt táncost vagy a tánc egy kis részét. Elmondhatja a rendezőség, nem bánta meg, hogy ilyen széleskörű volt a szereplők születési évszáma. A kedves közönség szemében ugyanúgy megcsillant a könnycsepp az első osztályosok megjelenésével, mint amikor bevonultak az idősebbek a regutakísérés megélévenítésekor. Amikor a műsor végén felhangzott a közös ének, szereplők és közönség érezték, egy ügyért dobbant Húsvét vasárnapján az a sok szív, hiszen szereplők nélkül nincs előadás, közönség nélkül pedig üres, hiányos marad a sok munka. Tiszta szívemből köszönöm a szereplőknek, oktatóknak, a zenészeknek, a besegítő személyzetnek a sok áldozatos munkát, a kedves közönségnek pedig kitartást kívánok, hogy még sokszor okozzunk egymásnak örömet, hiszen közösen egy nagy család vagyunk, amelyből, ha hiányzik valaki, a család megéri.

Emlékezzünk!

Március 16. van, amikor ezt a cikket írom, a dicsőséges magyar forradalom és szabadságharc emléknapja. Olvasom a különböző újságokban megjelent értékesebb-nél-értékesebb méltatást a 156 évvel ezelőtt történelekről. Örvendek, hogy mind több és több helységben, és minél nagyobb és nagyobb létszámban vesznek részt az emberek ezeken az ünnepeken itt, Erdélyben is. Nagyra értékelem azokat a hozzászólásokat, amelyek az RMDSZ csúcsvezetősége diktatórikus módszereinek a megszüntetését követelik. Meg vagyok győződve, hogy otthon, Lövétén is méltóképpen emlékeztek meg erről a világraszóló eseményről. Ezek az események azt bizonyítják, hogy a véleménykülönbségek (mert ilyenek vannak) mellett létezik magyar egység, és ezt kell kihasználniuk és megérteniük a romániai magyarság mai vezetőinek, és feltétel nélkül el kell fogadniuk a felajánlott megbeszéléseket (tárgyalásokat) az egység megteremtésére.

Az 1848-as csodálatos események mellett sajnos meg kell emlékeznünk egy másik szomorú, gyászos, 60 évvel ezelőtt történt márciusi eseményről is, ami nem szabadott volna, hogy megtörténjen. 1944 márciusáról van szó, amikor egy hadviselő nagyhatalom (Németország) megszállta (elfoglalta) szövetségesét, Magyarországot. Valószínűnek tartom, hogy erre az eseményre a faluban már kevesen emlékeznek. Nem tudom, hogy a megszállás pontosan melyik nap kezdődött, de 1944. március 19-én már láncaltapás harcok dühöngtek Budapest utcáin. A megszállás két szakaszban történt. Az első szakaszban az akkori Magyarország nyugati részét (a Tiszáig) rohanták le a németek olyan gyorsan és nagy erővel, hogy ellenállásról szó sem lehetett. A második szakasz 1944. március 25-én kezdődött hasonló módon. Ha jól emlékszem, én Lövétén március valamelyik utolsó napján láttam először egy német páncélost, négy katona ült benne. A piacon állt, és a katonák arról érdeklődtek, hogy hogyan juthatnak el Barótra. Én az akkori német nyelvtudásommal megmagyaráztam nekik, hogy menjenek "lefelé" (felülről jöttek a faluba), és Oklándon térjenek balra.

A fent említett megszállás második részében talán valamelyes ellenállás-kíséret is történt. Ezt egy már nem élő kollégámtól tudom, aki akkor a Kolozsvári Katonai parancsnok (erdélyi hadtest?) összekötő tisztje volt. Szerinte ez a magas rendű tiszt (a nevére nem emlékszem) megtagadta Horthy parancsát, hogy "ne álljon ellen a német bevonulásnak". A tiszt Horthyval való két telefonbeszélgetés után "eltűnt" (Valószínűleg letartóztat-

ták, amit dokumentummal nem tudok bizonyítani).

Magyarország megszállása azért történhetett meg, mert Horthy engedett Hitler nyomásának, aki azzal is fenyegetőzött, hogy erőszakos megszállás(háború) esetén szlovákok, horvátok és románok is részt vesznek a háborúban. Ezt pedig Horthy nem engedhette meg annál is inkább, mert a magyar hadsereg igen nagy része (300 ezer katona) a Kárpátoktól keletre harcolt a szovjet csapatok ellen. Tudom, hogy milyen tudománytalan a történelem tanulmányozásában olyan kérdésnek feltevése, hogy mi lett volna, ha Horthy nem enged, azonban ... Horthynak hasonló magatartása később is volt, gondoljunk a háborúból való "kiugrásra" 1944 végén (amiről én már írtam). Horthy jobban félt a kommunizmustól, mint az országa elvesztésétől.

A megszállás az un. Margarethe I hadműveleti fedőnév szerint történt, amit a német titkosszolgálat már jóval korábban kidolgozott, és a megszállás okát (hűtlenség), célját és módját tartalmazta. Létezett egy Margarthe II fedőnevű hadműveleti terv is amiben Hitler ugyanazt a sorsot szánta Romániának, mint Magyarországnak. Azonban Antonescu "ellenállt"(nem engedett). Hitlerhez utazott, és teljes hűségéről biztosította Hitlert, ellentétben Horthyval és a Kállay féle kormánnyal, akik "hinta" politikát folytattak(az angol amerikai segítségre számítottak).

A megszállás után Kállay miniszterelnököt lemondatták, és új miniszterelnöknek Sztojaj Dömét nevezték ki, aki nem sokat értett a politikához, és a németek hűséges kiszolgálója volt. Kállay sorsára jutottak a magyar érzelmű összes magas rangú állami tisztviselők. (főispánok, polgármesterek stb.). Egyesek önként mondtak le, másokat lemondattak. Tudok olyan személyről is (egyik német nemzetiségű kollégám magyar érzelmű, híres ügyvéd édesapjáról van szó, akit a német hatóságok még a megszállás előtt egyik erdélyi város polgármesterének neveztek ki), aki nem fogadta el a kinevezést, sőt tiltakozott a kinevezés ellen.

A megszállás után Magyarország a szó szoros értelmében Németország gyarmatává vált. Lövétén pl. ez abban nyilvánult meg, hogy a vassbányát német katonák őrizték, mind több és több embert vittek el katonának, napról-napra növelték a vágómarha, ló, mezőgazdasági termények beszolgáltatását stb.

Észrevételeim

Olvasgatom a Lövetei Kiáltót, és nagyon sok szép, jó, értékes, nevelő hatású cikket olvastam. Például a gyermekek esztétikai neveléséről már az óvodás korban. Kifogásom ezek ellen nincs, csupán az, hogy az egész lapban az Isten neve sehol sem szerepel, holott Lövete egy erős egyházközség. Már szinte egyesek választát is gondolom, hogy vannak vallásos lapok, és ott meg lehet találni, olvasni a vallással kapcsolatos problémákat. Ez nem éppen így van. Egy hitközség életében szükség van minden téren a valláserkölcsei nevelésre (úgy tűnik, hogy egyes pedagógusoknak még most is benne van a lelkivilágukban a letűnt rendszer). Nagyon helyesen mondta Lajos atya, hogy „aki meg van keresztelve, annak kötelessége a vallást támogatni, és a rosszra hajlókat a jó, vallásos útra téríteni. Vajon létezhetnének-e mi, magyarok, székelyek, ha elődeinket ne kapcsolta volna össze a hitben való meggyőződés? Pillantsunk csak vissza a gyermekkorunkra, mennyivel másképp mutattak a demográfiai adatok. Ebben nagy szerepe volt a vallásos nevelésnek. Ezeken el lehet gondolkodni.

Lövete 2003. XII. 6.

Orbán Lőrinc

(Szerkesztői megjegyzés: Kedves Lőrinc bácsi! Lehet, hogy a Lövetei Kiáltóban Isten neve nem szerepel elég gyakran. De, hogy az egész lapban sehol sem szerepel, ez így nem igaz. Számos cikk, amely évek hosszú során át a Lövetei Kiáltó hasábján napvilágot látott, vagy vallásos jelleggel bír, vagy a katolikus vallás értéke mellett szól. Itt csak néhányat említenénk meg: Lajos atya: Új évezred küszöbén; Lövetei karácsony 1999-ben, Az évezred utolsó hűsvétje, Karácsony a szívekben, Hol keressém az igazságot?; Mihály János: Harangjaink; Jeles napjaink; Lövetei életek; Lövete kántortanítói, segédtanítói a XVIII. században (1700-1800), A lövetei egyházközség Krisztus Koporsója, Karácsony, Az egykori Lövetei Római Katolikus Népiskola építésének rövid története, A lövetei római katolikus egyházközség története, Kisasszony napja; Hajdó István: Kisboldogasszony napi prédikáció, Orbán Lőrinc: Hazánk Patrónája, Radványi Kálmán: Én Jézust várom, a kis Gyermeket stb. Észrevételét minden esetre köszönjük. Szerkesztőségünk nem vállalhatja, hogy minden lehetséges témában cikkeket ír, inkább az olvasók által hozott cikkeket szeretnők kiegészíteni és újsággá formálni. Mindenki cikket nagy szeretettel várjuk, és amennyiben megjelentethető, megjelentetjük.)

*

Isten a lelkek éltető napja

Egy német tudós sokat törte az eszét azon, vajon megismeri-e az ember az Istent, ha senki sem beszél neki az Istenről. Hogy végére járjon a dolognak, elhatározta, hogy próbára teszi saját fiacskáját. Azért teljesen elzárta a gyermekét az emberektől, s egymaga foglalkozott vele- soha egy kukkot se szólt neki az Istenről.

Mikor a fiúcska már tízéves volt, a tudós német

észrevette, hogy a gyermeke korán reggel titokban a kertbe oson. Egy nap csendben utána sompolygott és csodálatos dolgot látott: a fiúcska ott térdelt a kertben a fölkelő nap felé fordulva, s összetett kézzel imádkozott a naphoz!

Jaj, de ostoba volt ez a fiú, - gondolod tán magadban. Hát a dolog nem úgy áll: én ellenkezőleg amondó vagyok, hogy ez a fiúcska nagyon is okos volt. Hogy a napot, a teremtményt összetévesztette a Teremtővel, arról szegény nem tehetett. Bizony veled is megeshetnék, hogy a szolgálot összetéveszted a királynővel, ha előbb senki meg nem mutatta neked a királynőt, s ha a szolgáló nagyon fényes ruhát visel.

Micsoda nekünk a nap? Ezt legjobban akkor éntenénk, ha nem volna többé napunk. Hát tegyük föl, hogy valami gonosz hatalom lelopja az égről a napot, s a nap soha többé föl nem kel számunkra. Mi volna akkor? Hát, örök éjszaka borulna a földre. A föld melege pár nap alatt a világűrbe iramodnék, s akkora hideg állana be, minőt még Kamcsatkában vagy az északi sarkon se ismernek, fenéig fagynának a folyók, a tavak, a tengerek, csonttá fagyna rög, a fa s minden, ami él a földön. Az emberek rövid ideig még küzdenének az örökös éjszaka és rettentő hideg ellen, de utoljára ők is megfagynának: a hideg és éhség együttesen ölné meg őket. Egy év alatt nagy temető volna, melyre a halál csendje és örökös éjszaka borul. Íme, ez volna a föld sorsa a nap nélkül.

Azokat az adományokat, melyeket a természet asztaláról kapunk, kilencvenkilenc százalékban a naptól kapjuk: a nap világossága s melege nélkül nincs élet a földön. Ha csak ferdén néz ránk a nap, már is beáll a tél, s örökös tél maradna, ha magasabbra fejünk fölé nem emelkednék. Ha meg épenséggel sehogy se nézne ránk a nap, nyomban temetésre készülhetnénk. Mindezt már réges-rég észrevették az emberek, s így esett meg, hogy egész népek a látható napot Istennek nézték. Istenként imádták. Nem csoda azért, ha ama német tudós fiacskája ugyanabba a hibába esett.

Az Istent szemünkkel nem látjuk. Miként a művészt munkáiból, az Istent is műveiből ismerjük meg. S a világegyetem összes művei között éppen a nap az, melyből legjobban megismerjük az Istent, a nap az a teremtmény, mely legjobban hasonlít az Istenhez: minden jó Istentől jön, s a föld számára minden jó a nap útján jó, a nap az áldás-hintés eszköze az Isten kezében. Mármost: ami a nap a természetben, ugyanaz az Isten a lelkek világában; a nap a növények, állatok és emberek éltetője, s Isten a lelkek éltető napja. (Forrás: Szuzsai: A jellem útja 25-27.)

Pedagógiai lexikon

Giccs

Egy gazdaságilag, ideológiailag szabad világban az izléstelenség térhódításának nincs akadálya. Szinte lehetetlen felsorolni azokat a területeket, ahol jelen van (képzőművészet, irodalom, film stb.)

A szó német eredetű: kitschen - azt jelenti, hogy összetákolni, például régi bútorokból újat csinálni. A verkitschen szó jelentése, hogy valakire rásózni valami mást ahelyett, amit venni akar, s ami kevésbé értékes, mai szóhasználatban bővli.

Mostani jelentésében a giccs szó 1860 táján jelenik meg Münchenben, nálunk pedig valamivel később. Az időpont nem véletlen; a XIX. század derekán döntő változás ment végbe a kultúra évszázadokon át nem változó szerkezetében. Tehetségtelen emberek és kontárok korábban is akadtak, de a középszerű vagy gyengébb alkotókat az utókor kizárta a művészet történetéből. Amíg meg nem jelent a giccs, amiről rögtön kiderült, hogy valami más. Nem a minőség a fő irányadó ezeknél a termékeknél, hanem a mű szemléletében rejlik az igazi művészettől való különbözősége. (Jelen cikk csak a képzőművészeti, iparművészeti giccses tárgyalását célozza.)

Mi ez a szemlélet? A giccs világába tartozik e szerint a felfogás szerint minden mű, amely problémák és elvek nélkül konstruálható, formálható; tartalmak nélkül hoz létre konstrukciókat, külsőleg utánozza, majmolja az ésszerű konstrukciók mechanizmusát eredeti alapjuk nélkül. Fülep Lajos, a neves művészettörténész már a század 20-as éveiben megállapította (s ma is így igaz), hogy a giccs nem más, mint utáncolat, tudatos, megtévesztő szándékkal készül! Nem konkrét művet és művészt utánoz, hanem témát, kompozíciót és műfajt, sőt stílust is, mégpedig külsődlegesen. A giccs az igazi, a valóságos érzelmet keltő és gondolatokat közlő műalkotásokkal szemben nem alkalmas szellemi értékeink gyarapítására. Tömegszükségletre készül, mert a közígény nagy számú és elérhető árú műalkotásokat, ha úgy tetszik - árucikkeket óhajt. Erre a kihívásra a kultúra kétféleképpen reagált: vagy olyan művészeti ágak létrehozásával, mint a fénykép, a film, a tévé, a videó, vagy alacsony nivójú darabokkal, amelyeket kommersznek, bazárinak nevezünk. Kedvelt témáik: virágcsendélet, cicák, papagájok, ártatlan kislányok, idilli vidéki jelenetek. Jellemzőjük az is, hogy általában lakásdíszek. Ezek a művek nem a művészi érzékenység termékei. Nemcsak, hogy elkendőzik a valóság jelenségeit, sematizálják, sőt át is színezik

azt, amit szürkének és sötétnek vélnek. S mindez azért, hogy könnyebben lehessen eladni a szépségpótléknak szánt darabokat. Így lesz a finom mosolyból negédes bájoltság, a falusi utcaképből romantikus díszlet, a morajló tengerből ijesztő vízháborgás, a gyönyörű virágokból izléstelen színorgia, az erdő lakóiból cuki kis állatok.

A képzőművészeti giccs virágkora a századforduló és a két háború közötti időszak. Nem azért, mintha azóta az emberek igényessége magasabb volna. A technika javított a helyzeten, a lélektelen csendéletek, szirupos állatjelenetek helyett fényképek, színes reprodukciók lógnak a falon. Az nem igaz, hogy a giccs a tehetségtelen emberek, vagy más módon megélni nem tudók produktuma. Olyan nagyságok is alkottak giccses műveket, mint Szinyei Merse Pál, Csók István, Grümvald Béla, Glatz Oszkár. A legértéktelebbe darabok a képzetlenségtől kerülnek ki, de a giccs nem azonos a dilettantizmussal. Modern világunkban a kultúra termékei tömegfogyasztásra (is) készülnek, a giccs ma napról-napra újratermelődik. Egész salakhegyek képződnek, amelyek újrahasznosítására az igazi művészet is tett már kísérletet. Főleg a pop-art törekedett arra, hogy a giccs leleményeit kritikusan szemlélve, művészetébe építve adjon képet világunkról, amelyben sajnos a giccs változatlanul őrzi pozícióit.

Azért mi, szülők, nevelők mégis tehetünk valamit. Gyermekeinket az igazi értékek meglátására, felfedezésére neveljük. Számos alkalom van iskolában, óvodában a gyermekek szépérzékének fejlesztésére, úgyszintén a családban is sort kell keríteni erre.

András Magdolna óvónő

Humoros siremlék-feliratok

A földön holmiméért ne civakodjatok, mert ti is egykor így jártok!

No, még így nem jártam!

Hogyha lentről a hangomat meghalljátok, akkor azonnal kiássatok!

Ezt a kis helyet tőlem el ne vegyétek, akár-hogy is irigyelitek!

Itt nyugszom én, olvasod te, bár nyugodnál temagad, s olvasnám jómagam!

Nem volt igaz az életbiztosítás, íme itt az igaz állítás!

Egyed Lázár

Mihály János:

A lövetei római katolikus egyházközség története

A két Homoród mentén győzedelmeskedő unitárius vallás tanainak magvait a prédikátorok valószínűleg megpróbálták elhinteni a katolikus pap nélkül maradt Lövétén is. Erre főleg azután nyílhatott nagyobb lehetőség, miután Báthory István egykori "szentelt vitéze", a korabeli erdélyi politikában és közéletben jelentős szerepet betöltő neves és kiváló katonaeMBER, Székely Mózes (aki vallását tekintve egyes vélemények szerint, -akárcsak feleségének családja, a homoródszentpáli Kornisok-, a radikális antitrinitáriusok "zsidózó" szárnyához állt közel) itt birtokokat nyert. Székely, mint sófalvi sókamaraispán kapott birtokot (tíz jobbágytelket) Lövétén 1583. június 10-én hadi érdemeiért Báthory Zsigmond fejedelemtől. 1591 febr. 5-én a fejedelem neki adományozta a kincstár (fiscus) kezelésében lévő, s az udvarhelyi várhoz (Székelytámadt) tartozó összes nemesi birtokokat Lövétén, "tartozmányaikkal együtt, ideértve a vashámort is". Ezek után Székely Mózes befolyása a környék életébe "biztosítva lön". Családja, személye befolyását részben ellensúlyozhatta a törhetetlen katolikus Mindszenti Benedek, az udvarhelyszéki katolikusok nagy pártfogója,

aki huzamosabb ideig (1591-1597 között) a székelyudvarhelyi vár kapitánya volt. A vidék katolicizmusának megerősödését szolgálta az is, hogy a jezsuita szerzetesek Báthory Zsigmond hívására 1595 és 1606 között másodszor is visszajöttek Erdélybe, és létrehozták a székelyudvarhelyi rendházat és iskolát Mindszenti várkapitány védelme alatt. A csíksomlyói kolostor is 1591 őszén, sok megpróbáltatás után -Báthory András bíboros tevékenységének köszönhetően- véglegesen is elnyerte az államjogi és országos elismerését és jóváhagyását. Novemberben a gyulafehérvári országgyűlés kimondta: "csíkbéli kolostort a többi odabé való helységekkel együtt, mivel ottan a római katolikus vallás meg nem szűnt, lelkiismeretük megnyugtatóra maradjanak továbbra is abban az állapotban, amiben eddig voltak.". Ennek köszönhetően a Csíkszék határán fekvő települések (elsősorban Szentegyházás -és Kápolnásoláhfalu, Lövete) pap nélküli katolikus népességének lelki gondozását a ferencesek továbbra is elláthatták a jezsuiták mellett. A somlyói ferences barátok járták is rendszeresen Csíkot és Székelyföld katolikus hithez ragaszkodó falvait mindaddig, míg 1603 júliusában -a tizenöt éves háború nem várt epizódjaként- Székely Mózes katonái föl-

nem dúlták a kolostorukat. Az ezután következő időszak (1606-1626) a csíki kolostor történetében a mélypontot jelenti egészen újbóli benépesítéséig. Székely Mózes lövetei birtoklása alatt (1583-1603) valószínűleg megpróbálta érvényesíteni jobbágyai fölött a cuius regio eius religio elvét. Nem sok sikerrel, ugyanis amikor a lövetei egyházközség, jó pár évtized múlva, felbukkan az egyházi iratokban (misszionáriusjelentésekben), az udvarhelyszéki római katolikus plébániák sorában találjuk.

A székelyföldi katolikus plébániák helyzetéről röviden Nagyajtai Darkó János misszionárius 1629 elején írt jelentése tájékoztat. Ez szerint Háromszék 18 plébániáján 8-10 ezer, Csíkszék 23 plébániáján 20 ezer, Udvarhely- és Marosszék 16 plébániáján 8-9 ezer katolikus élt Bethlen Gábor fejedelem halálának évében.

Részletesebb ennél Francesco Leone da Modica konventuális ferences szerzetes, -aki feltehetően bejárta Csík- és Udvarhelyszékeket, - 1638. évi jelentése, melyet a Hitterjesztés Szent Kongregációja számára készített. Ebből megtudhatjuk, hogy Udvarhelyszék katolikus plébániáin nagy paphiány volt, s az egyházközségek nagy részében fel nem szentelt világi ember (licentiat) szolgált.

A lövetei plébánia ekkor üresen, gazdátlanul állott. A jelentés szerint vezetését világi személy sem látta el. Nem volt helyben tehát senki, aki vasár- és ünnepnapokon az evangéliumot olvassa, böjtöt hirdessen, temessen vagy kereszteljen, egyszóval nem volt, aki a hívek lelki életét irányítsa. Még a "szomszédból" sem jöhetett pap, hiszen ekkor a két Oláhfalu is nélkülözte azt. A paphiányt, az egyházközség lelki gondozását (keresztelését, esketés stb.) részben a polgári ruhában tevékenykedő, az árva plébániákat időközönként meglátogató néhány jezsuita misszionárius pótolta, de a ferences hagyományok szerint Havasalja falvaiban (Kápolnás- és Szentegyházásoláhfalu, Lövete) aktív tevékenységet folytattak ebben az időben a somlyói ferences barátok is (sorra járták a plébániákat, s ahol nem volt pap, mindenütt kiszolgálták a szentségeket) a XVII. század folyamán.

Megállták a helyüket

Amikor érdeklődöm egy ember életéről, nem tehetem meg, hogy ne kérdezzem meg, a szülei hányan voltak testvérek, és mindig -titokban- több személyre várom a választ. Így történt Orbán Lőrinc bácsi esetében is, akinek édesapjáiék heten voltak testvérek. Lőrinc bácsiék ötven voltak testvérek, ő a harmadik volt a születés sorrendjében 1929. január 25-én. Teljesen az akkori székely családok által megszokott életet éltek. Édesapja egész életét a mezőgazdasági munkával töltötte. Édesanyjának a családi gondok mellett volt egy nagyon megbecsült munkája: ami egy teljes székely női viselethez kellett, mindent meg tudott varrni, és így egy kevés pénzt is tudott keresni.

1936-tól 1944-ig végzi el a nyolc osztályt nagyon jó eredménnyel (ebben az osztályban volt Orbán János is, aki doktor lett). Elmondhatjuk, akkor nehezebb volt a tanulás, hiszen az iskola mellett végig segíteni kellett odahaza a mezőgazdasági munkában. Este megkérdezték a leckét azoktól, akik voltak iskolába, és így pótolták a lemaradást a halvány lámpafénynél. Továbbtanulási lehetőség nem volt anyagi okok miatt, hiszen háború volt. Egy évet szolgálni megy Karácsonyfalvára, majd kőművesinas Sepsiszentgyörgyön három évet. Brassóban kezd dolgozni, amíg 1950-ben bevonul katonának két évre Bukarestbe, ahol nagyon megbecsülik a tizenegy év iskolai tudása miatt. További életét nyugdíjazásig kőművesként tölti (Köpecbánya, Udvarhely, Kibéd és végül Szentkeresztbányáról jön nyugdíjba, ahol 29 évet dolgozott). Példásan megtett mindent családjáért (négy gyermek), harminc évig volt egyháztanácsos, nem felejtette el az édesapjától örökölt mezőgazdasági munka, illetve állatszeretetet. Lovuk nem volt, de mindig tartottak ökröt és tehenet (amikor a szüreti bálók beindultak, amíg voltak, az ő ökrei mindig fel voltak virágozva a felvonuláson).

Gyermekkorában Eröss László kántortanító énekkorában találjuk, majd 1956-tól oszlopos tagja a felnőtt egyházi kórusnak, ahol több szólista szerepet kap, de éles tiszta hangjának köszönhetően sok éven át evangélista a passióban. Most 76 évesen sem szakadt el a közügyektől. Ott cseng a hangja a szentségimádási órákon, benne van a Szarvasmarhatartók Egyesületében, és ott volt 1990 után a földmérő bizottságban is. Mi nem kívánhatunk mást ennek az örökmozgó embernek, mint azt, hogy a jó Isten tartsa még sokáig családját és falunk körében, és még sokáig hallhassuk hangját a templomban.

Lázár Béla

Aforizmák

- o A szó is olyan, mint a babszedés, mert meg kell válogatni.
- o Nem használ az alkohol a fogyasztónak, de visz konyhájára az eladónak.
- o A könyveket elsősorban megírják, s majd aztán olvassák.
- o Egyetlen golyó sem szállít a hátán fáradt fecskét eltávozó, vándor útján.
- o Az irigy ember szeme már azt is látja, ami még nincs.
- o Ne nevedd egyetlen számaron se, mert a háttára még ülhetsz!
- o A törülköző csupán tiszta arcot törül, s mégis elszennyesedik.
- o A szerelem nem hal meg, csupán elmúlik.
- o Az első szerelemre mindig túl fiatal vagy, az utolsóra meg túl öreg.
- o Az az ember, akinek nincsenek emlékei olyan, mint egy temető, ahol a fejfékon nincs felirat.
- o Azt mondják, hogy nem annyira csúnya az ördög, mint amilyenre festik, de mégsem festik soha fehér palástba, kezébe se adnak fehér liliomot.
- o Egy karamella-gyáros eltarthat még három fogorvost is.
- o Minél több az egészséges ember, annál kevésbé szükséges az orvos.
- o Fokos erszény mellett annyi sok a műdicséret, főleg korcsában...
- o Hogyha a láb irányít, céltalan az érkezés.

Egyed Lázár

Vicc

A történelemtanár az ötvenes évek közepén év vége felé közeledvén összefoglalót tart, és az egész évi tananyagot kérdezi:

- Soroljuk fel, kik népünk legfőbb ellenségei!

A diákok sorban jelentkeznek:

- A kulákok.

- Rendben.

- Tito.

- Az a tavalyi anyag volt.

- Rákosi.

- De gyerekek, nem megmondtam, hogy ne tanuljatok előre!

Áprilisi nagyvásárok Hargita megyében

Április 2. Etéd
 Április 3-4. Maroshévíz
 Április 21-24. Székelyudvarhely
 Április 22. Salamás
 Április 24-26. Ditró

Öreg gazda szerint

György-nap előtt, ha nem esik,
 György-nap után sok is esik.
 Hogyha Vítálsz didereg
 Tizenötször lesz még hideg!
 Áprilisnak szárazsága
 Jó gazdának bosszúsága.
 Áprilisnak nedvessége
 Fáknek termőképessége.

Horgász-vadász kalauz

A víz hőmérsékletének emelkedésével a hónap második felében a horgászat a síkvízekben is tilossá válik. A letiltás előtt eredményes a horgászat a ragadozó halakra. A hegyi vizeken továbbra is tilos a horgászat.

Vadászni borzra, darura, szalonkára, a kártékony állatokra és madarakra lehet azok kivételével, melyek a törvény védelme alatt állnak. Külön engedéllyel hiúzra, medvére és fajdkakasra is vadászhatunk.

Népi idő- és termésjóslatok

Húsvéti harmat, pünkösdi zápor: jó termés. Száraz március, nedves április, hűvös május, a jó nevelő esztendő.

ápr. 24. Szentgyörgy napkor ha a varjú elbújhatik a búzában, jó termés lesz.

ápr. 25. Szent Márk napján, napkelte előtt kell elvetni az uborka magját, hogy bőven teremjen

Tájékoztató

A Kögyakrai Víz társulat Vezetősége az alábbiakról tájékoztatja a tagságot:

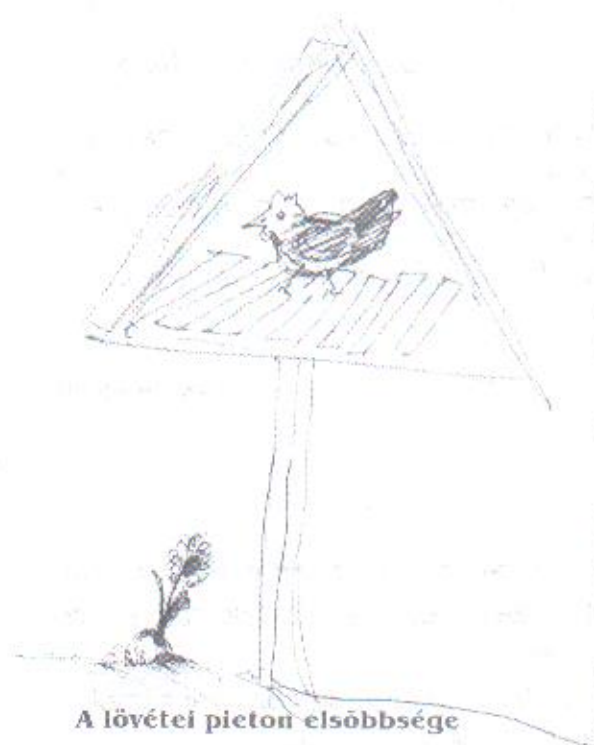
-április 13-ig összegyűlt 55. 000. 000 lej (ezt az összeget kb. 120 család fizette ki ,vagyis a tagság egyharmada.)

- a befolyt összegből megvásároltuk a műanyag csöveket, a hozzávaló idomokat és elzáró csapokat.

- folyamatban van a betongyűrűk beszerzése kutaknak, medencéknek.

Értesítjük a tagságot, hogy, akik nem tudják kifizetni a rájuk kirótt vízdíjat, ledolgozhatják. Akik pénzért szeretnének dolgozni, jelentkezzenek a Vezetőségnél, mert erre is van lehetőség.

Felkérjük a tagságot, hogy lehetőségük szerint továbbra is folyamatosan fizessék a rájuk kirótt díjat a csoportfelelősöknél.

A lövétei pieton elsőbbsége

Kiadja a Lövetei Ifjak Egyesülete
 a Lövete Közbirtokosság
 és Lövete Önkormányzatának
 támogatásával
 Nyomja a ROTAPRINT nyomda

A szerkesztőség nem
 minden esetben ért egyet
 a cikkek tartalmával!

Szerkesztőség: András Mónika, András Kinga, Lázár László, Mihály János, Mag István,
 Munkatársak: Lázár Béla, András Magdolna, András Zsolt